

การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางสิทธิผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน
The study of the Development of Quality of the Elderly Person Life with Human Rights of Elderly Person
for Sustainably Economic and Social Value

กันยรัตน์ ยั่งยืนยงค์* และธีระวัฒน์ จันทิก

สาขาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยการศึกษาเรื่องสิทธิผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิทยา การสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ ความสามารถและสิทธิผู้สูงอายุ ทั้งในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน จากผู้สูงอายุจำนวนทั้งหมด 20 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง และเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การจดบันทึก และศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ คือ การจัดตั้งสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งสิทธิผู้สูงอายุมีประโยชน์แก่ผู้สูงอายุในทุกๆ ด้าน ซึ่งในปัจจุบันผู้สูงอายุจำนวนมากที่มีอายุเฉลี่ย 60 ปีขึ้นไป ได้มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมในสังคมเพิ่มมากขึ้น มีการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อเพิ่มพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผ่านช่องทางต่างๆมากขึ้น เช่น เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ โทรทัศน์ วิทยุต่างๆ และส่งผลให้เกิดการเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่ยังคงมีผู้สูงอายุอีกจำนวนไม่น้อย ที่ยังไม่เข้าใจและยังไม่สามารถเข้าถึงประโยชน์ของสิทธิผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นและได้ยิน ผู้สูงอายุที่อยู่ห่างไกล รวมไปถึงผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนที่ขาดการติดต่อจากหน่วยงานภาครัฐ ในการประชาสัมพันธ์ถึงสิทธิและสวัสดิการต่างๆของผู้สูงอายุที่ควรได้รับในปัจจุบัน

คำสำคัญ : สิทธิผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

Abstract

The purpose of this research were study to the learning continuance and quality of the aged life developing for sustainably economic and social value about learning continuance of the aged that lived around waterside “Bang Mod Canal”. There were consumptions, facilities, and public utilities through the main canal and developing quality of the aged life by the polluted water solving problems. In fact, it was caused by the combination of the brine and fresh-water. So, those problems were an effect on the living style of the aged, monks, people, children, and animals.

This study was carried out by qualitative research using a focus group of the aged and people for solving the polluted water solving problems in Bang Mod Canal. The participants were 10 key the aged and people selected by a purposive sampling technique around Bang Mod waterside. The data were collected by means of observations, recording, and documentary research.

It was found that the consumption of Bang Mod canal was reduced, including a negative influence on life-style of people were increased who lived around waterside, and then, the community should encourage about the dam opening time for control the water, garbage management and administrative, the cozy community activities supporting, and the journal convenient developing for vehicles. So and so.

Keywords: learning continuance, quality of the aged life, and sustainably economic and social value

*ผู้พิมพ์ประสานงาน

1. บทนำ

คำจำกัดความเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ในสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่มีสัญชาติไทยทั้งชายและหญิง ซึ่งในการศึกษารวบรวมข้อมูลประชากรผู้สูงอายุได้แบ่ง ผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้สูงอายุตอนต้น (บุคคลที่มีอายุ 60-69 ปีทั้งชายและหญิง) และผู้สูงอายุตอนปลาย (บุคคลที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง) (กองคลังข้อมูลและสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2541) ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ คือ มีผู้สูงอายุเกิน 10%ของคนที่ทั้งประเทศ ตั้งแต่ปี 2548 (ทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง, 2558) และได้มีการคาดการณ์ว่า ภายในปี พ.ศ. 2573 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุมากกว่า 20% ของคนทั้งประเทศซึ่งเรียกได้ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มตัว(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

การที่สังคมประเทศไทยเป็นสังคมของผู้สูงอายุ จึงทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยออกกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุขึ้นมาเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้สูงอายุเกิดคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้และรวมถึงสิทธิผู้สูงอายุที่ได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆตาม พรบ. ผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ในมาตรา 11, 13 และ 17 (รัฐเท่านั้น, 2560)

สิทธิผู้สูงอายุสามารถให้ความหมายของคำว่าสิทธิที่หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม และ สิทธิประโยชน์ที่หมายถึง ประโยชน์ที่ได้รับโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งสิทธิผู้สูงอายุ ตาม พรบ. พ.ศ.2546 โดยปรากฏดังต่อไปนี้

มาตรา11(1)การแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งทุกโรงพยาบาลมีการจัดเตรียมช่องทางสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว ในการเข้ารับการรักษา อีกทั้งยังมีคลินิกเฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุ

มาตรา11(2)การศึกษา ศาสนาและข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต มักมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ กิจกรรมทางศาสนา เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเฟสบุค(Facebook) เว็บไซต์ (Website) วิทยุ หรือแม้แต่ทางโทรทัศน์ ให้แก่ผู้สูงอายุได้เข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวกและรวดเร็ว

มาตรา11(3)การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ซึ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ ดัชนีอบรมให้ข้อมูลหรือคำปรึกษาสำหรับการจัดหางาน การฝึกอาชีพที่เหมาะสม โดยใช้ความองค์ความรู้และความสามารถของผู้สูงอายุเป็นพื้นฐาน

มาตรา11(4)การพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน เป็นการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่น การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุต่างๆ เพื่อเผยแพร่เลยเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ และเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุอีกทางหนึ่ง

มาตรา11(5)อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุเช่นในอาคารสถานที่ที่มีทางลาดง่ายต่อการเดิน พื้นที่ห้องน้ำที่มีราวจับเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุในการใช้บริการห้องน้ำสาธารณะ การติดตั้งลิฟท์โดยสาร เพื่อสะดวกรวดเร็วต่อการใช้งาน ลานจอดรถที่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ยานพาหนะจะต้องมี ที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง และรวมไปถึงสิทธิให้ขึ้นเครื่องบินเป็นอันดับแรก

มาตรา11(6)การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสมเช่นการลดหย่อนค่าโดยสารทั้งหมดมีเรือรถไฟและเครื่องบิน เพื่อให้เหมาะสมกับรายได้และค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ

มาตรา11(7)การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

มาตรา11(8)การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถูกทอดทิ้งโดยการช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นจำนวนเงินไม่เกินรายละ 500 บาท

มาตรา11(9)ให้คำแนะนำ ปรึกษาดำเนินการที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการเช่นการแก้ไขปัญหาครอบครัว

มาตรา11(10)จัดที่พักอาศัยอาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงโดยมีการช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์เบื้องต้นรายละไม่เกิน 2,000 บาทไม่เกินสามครั้งต่อปี

มาตรา11(11)สงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพที่เหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อการดำรงชีวิตโดยพยายามเชียร์ของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นดังนี้

- ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 ถึง 69 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพรายละ 600 บาทต่อเดือน
- ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70 ถึง 79 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพรายละ 700 บาทต่อเดือน
- ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 80 ถึง 89 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพรายละ 800 บาทต่อเดือน
- ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 90 ปีขึ้นไปจะได้รับเบี้ยยังชีพรายละ 1,000 บาทต่อเดือน

มาตรา11(12) ส่งการจัด งานศพตามประเพณีโดยช่วยเหลือค่าจัดงานศพให้ผู้ที่เสียชีวิตและมีฐานะยากจนช่วยเหลือรายละ 2,000 บาท

มาตรา11(13) ประชาสัมพันธ์ให้ทราบเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุ โดยการผลิตสื่อในรูปแบบหนังสือ คู่มือ แผ่นพับ โปสเตอร์และเว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์เรื่อง สิทธิผู้สูงอายุ บริการที่ท่องเที่ยวกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเช่นจัดตั้งชมรมกีฬาผู้สูงอายุประจำจังหวัดทั่วประเทศ

มาตรา13 กองทุนผู้สูงอายุคือให้บริการกู้ยืมเงินประกอบอาชีพซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1.) กู้ยืมประเภทรายบุคคล รายละไม่เกิน 30,000 บาท
- 2.) กู้ยืมรายกลุ่ม จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน กลุ่มละไม่เกิน 100,000 บาท

รวมไปถึงการสนับสนุนโครงการ โดยแบ่งตามขนาดของโครงการดังนี้

- โครงการขนาดเล็ก วงเงินไม่เกิน 50,000 บาท
- โครงการขนาดกลาง วงเงินไม่เกิน 50,000-300,000 บาท
- โครงการขนาดใหญ่วงเงินตั้งแต่ 300,000 บาท

มาตรา17 ผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายยังชีพ ผู้นั้นมีสิทธิที่ได้รับการลดหย่อนทางภาษี (ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ,2559)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ให้มีสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และการอยู่ในสังคมให้มีความสุข
2. เพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความมั่นคงในชีวิต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ลำลูกกา เป็นผู้มีความรู้ที่สืบทอดกันมา และมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) มีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากร จำนวน 20 คน

2.วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิทยากรวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัยที่สำคัญในงานวิจัยคุณภาพในครั้งนี้ ได้แก่ตัวผู้วิจัย แนวคำถามการวิจัยที่ได้พัฒนาจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีรวมทั้งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการส่งเสริมผู้สูงอายุเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก ปากกา งานวิจัยนี้มุ่งให้ความสำคัญถึงสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ ซึ่งมีความชัดเจนสอดคล้องกับ

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับตามหลักการของสิทธิของผู้สูงอายุ ตาม พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งสิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม และ สิทธิประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์ที่ได้รับโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยชอบธรรม โดยฐานคิดในการทำให้ผู้สูงอายุเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมาย ได้แก่

1. หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
  2. ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย
  3. ผู้สูงอายุมีสิทธิเลือกในรูปแบบและวิธีการที่ต้องการ
  4. สามารถตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน
  5. มุ่งให้เกิดการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- (เครือข่ายจิตอาสา, 2558)

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า การตรวจสอบสามเส้าแหล่งด้านข้อมูล (Triangulation of source) ตามแนวทางของ สุภางค์ จันทวานิช (2553) ได้แก่การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการใช้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการสัมภาษณ์จากผู้สูงอายุ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน

นอกจากนี้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการใช้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการ สัมภาษณ์จากผู้สูงอายุ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้จุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงกลุ่มให้เกิดแนวคิดแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดถี่ถ้วน ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2560

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากคำรอบที่ได้จากการสนทนา โดยในการวิเคราะห์เนื้อหานี้จะให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.ผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางสิทธิผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1)การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ สังคม ชุมชน และผู้สูงอายุเอง

ซึ่งจะส่งผลดีต่อการผู้สูงอายุที่ได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนจากสิทธิประโยชน์ของ พ.ร.บ. สิทธิผู้สูงอายุ พ.ศ.2546

- การคุ้มครองหมายถึงการทำให้ผู้สูงอายุได้รับการพิทักษ์สิทธิป้องกันคุ้มครองส่งเสริมและช่วยเหลือผู้สูงอายุให้ได้รับความมั่นคงปลอดภัยและมีชีวิตที่ดี
- การส่งเสริมหมายถึงการหนุนเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการเอาใจใส่ในเรื่องสถานภาพบทบาทและกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุ
- การสนับสนุนหมายถึงการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินการต่างๆได้เช่นการประกอบอาชีพการรวมกลุ่มทำกิจกรรมการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายทุกระดับ(เครือข่ายจิตอาสา, 2558)

2)จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุส่งผลให้การเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยการสร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงผู้สูงอายุ ในฐานะเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคมซึ่งค่านิยมในสังคมไทยเปรียบผู้สูงอายุเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นผู้ให้ เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อครอบครัวและสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูจากสังคม ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเปรียบเสมือนลูกโซ่ของการถ่ายทอดวิทยาการ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมที่ต่อเนื่องสร้างความเป็นเอกลักษณ์ทางสังคมให้เกิดขึ้น(ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2542)

4.อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพอใจกับสิทธิผู้สูงอายุ ที่ค้ำประกันการใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุแล้วเป็นสำคัญ และอีกทั้งยังคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุควรได้รับตามกฎหมายอันชอบธรรม ซึ่งสิทธิผู้สูงอายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีกลุ่มผู้สูงอายุบางส่วนได้เสนอความคิดเห็นต่อสิทธิผู้สูงอายุว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุบางส่วนที่อยู่ห่างไกลจากการประชาสัมพันธ์
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง พบว่า ภายในเขตพื้นที่ลำลูกกา มีการจัดตั้งสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การประสานงานความช่วยเหลือผู้สูงอายุมากขึ้น โดยผู้สูงอายุได้รับความช่วยเหลือจากคนทั่วไปในชุมชนพื้นที่ลำลูกกาซึ่งสอดคล้องกับสิทธิผู้สูงอายุตามแนวทางพ.ร.บ. สิทธิผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุในชุมชนให้มุ่งสู่การพัฒนาชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

ภาครัฐต้องการจัดระบบสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพเพื่อดูแลผู้สูงอายุช่วงนี้จำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การจัดสรรงบประมาณจึงต้องทำอย่างรอบคอบซึ่งอาจเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการขึ้นภาษีในอนาคตเพื่อไม่ให้เกิดการขาดดุลงบประมาณเป็นระยะยาวอาจมีผลต่อเสถียรภาพทางการคลัง นอกจากนี้ในส่วนของการออมควรมีการส่งเสริมการออมของประชากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงความหลากหลายของวัย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา องค์ความรู้ และสิทธิประโยชน์ที่มีความแตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนัก การสร้างคุณค่าในสังคมมากขึ้น ก่อนที่การดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมผู้สูงอายุจะเปลี่ยนแปลงหรือเสื่อมคลายไปในที่สุด

6.บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- (1) Varee Pat. (2560). วันผู้สูงอายุแห่งชาติ วันแห่งครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการวันสตรีสากล และกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ประจำปี 2560. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก : <http://prakanews.com/wp/วันผู้สูงอายุแห่งชาติ-ว/> (วันที่ค้นข้อมูล : 24 เมษายน 2560).
- (2)ชาวประชาสัมพันธ์. (2560). กปภ.ย้าน้ำเค็มรุก ไม่กระทบผลิตน้ำประปา การ ปะปาส่วนภูมิภาค. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.pwa.co.th/news/view/49331>. (วันที่ค้นข้อมูล : 25 เมษายน 2560).
- (3)งานประชุมระดับชาติด้านการอาสาสมัคร ครั้งที่ 1. (2558). สิทธิของผู้สูงอายุ ตาม พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. [ออนไลน์]. จาก <http://www.volunteerspirit.org/file/ncv/R704b.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 เมษายน 2560).
- (4)สุภางค์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

(5)หม่อมหลวงชูชาติ กำพู. (2544). จากปมสู่ภูมิปัญญาแห่งเกษตรกรรมไทย. หนังสือกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ ปีที่ 109. (วันที่ค้นข้อมูล : 30 เมษายน 2560).

(6)มิ่งสรรค์ ขาวสะอาดและคณะ. (2544). แผนนโยบายการจัดน้ำสำหรับประเทศไทย. สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) ชุดโครงการวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ. (วันที่ค้นข้อมูล : 14 มีนาคม 2560).